

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

12. Tertium Argumentum principale ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

perientia manifestat) certe poterit dari in Deo, & patet breuiter, quia si Deus ex eo quod habet infinitam potentiam potest ex nihilo physico, vt ita dicam, nulla prae-supposita materia, neque materiali dispositione ex parte creaturae, erueret illam adesse Angeli, & creare animum rationalem: ergo similiter propter infinitam misericordiam, & potentiam, quam Deus habet poterit ex nihilo mortali peccati (de quo dixit Ioan. Euangelista, sine ipso factum est nihil, idest peccatum, vt ait Augustinus) & nulla prae-supposita materia, seu motiuo ex parte hominis misericordiae, & dispositione mouente Deum ad exercitium misericordiae, vt est actus contritionis, & retractionis, sed solummodo motus Deus infinita sua clementia, & liberalitate, allectusque motiuo ostendendi infinitos suae magnificentiae thesauros, erueretque ad esse non peccatoris, & creare ipsum quasi moraliter, faciendo illum non inimicum, & odio dignum, ita vt non solum misereatur peccatoris, ac compatiatur, vt sic dicam de miseria illius, sed etiam remittat omnem peccati maculam, & iniuriam sibi factam, & contra se commissam, in quo nulla difficultas, attenta, & ponderata aequa rationis lance profundissima diuinæ misericordiae & magnificentiae abissi, poterit reperiri.

242 Exemplo humano manifestatur aperte; nam saepe contingit, vt ex eo solum quod vnus homo videat miseriam alterius nullo prauo actu ipsius pauperis, compatiatur miseriae illius, & ex compassione ita efficaciter misereatur, vt non solum remittat iniuriam sibi factam, sed & debitum contractum ex mutuo, siue ex emptione, & venditione, siue tandem ex quocunque contractu cautum in indigente, seu paupere illo: sed hoc totum maxima perfectione elementariae, misericordiae, & liberalitatis est, & tanto magis crescit liberalitatis splendor in misere, quanto minus inuenit ex parte pauperis operi mandatum ab eodem, quo moueret ipsam misereantem: ergo perfectius poterit dari hoc genus misericordiae in Deo, quo non solum sine actu peccatoris misereatur Deus, compatiaturque, vt ita dicam, de miseria pauperis ob suam misericordiam, & liberalitatem; sed ulterius progrediatur ostendendo magis, ac magis infinitam excellentiam & virtutem suae misericordiae, augendoque liberalitatem remittat peccatum, destruatque miseriam illius peccatoris, ac funditus extinguat debitum ratione peccati contractum, nullo prauo actu ex parte peccatoris; & ratio est, quam supra insinuavi quod omnis perfectio, quae datur in creatura, cum sit participata à Deo, est in ipso Deo perfectiori, & eminentiori modo, ablatiue omnibus imperfectionibus, reperitur in ipso: ergo si est perfectio huiusmodi misericordiae exercitium, ubi remittitur iniuria, & debitum nullo prauo actu ex parte debitoris, vt sine dubio, & sine controuersia est, sine dubio, aut tergiversatione dabitur in Deo perfectiori modo, ablatiue imperfectionibus.

SVBSECTIO XII.

Tertium argumentum principale ponitur.

243 Sic argumentor, & confirmo amplius, id quod dictum est: Quia vt bene notat P. Suar. tota ratio excogitandi tantam necessitatem huiusmodi actus retractantis peccatum praeteritum supponit

falsum fundamentum, nimirum peccatum semel commissum esse irremissibile, donec sit aliquo modo ab homine retractatum, nam homo non facit illud remissibile per suum actum, sed ipsum natura sua tale est, quatenus est obiectum diuinæ misericordiae, & potestatis, neque vt sit remissibile oportet, vt fiat involuntary per subsequentem actum, quia nunquam potest esse involuntary elicitivum vt sic dicam, sed solum obiectivum, quatenus esse potest obiectum subsequentis displicentiae, illa autem denominatio obiectiva, licet fundetur in actu, qui est congrua dispositio ad placandum Deum, non tamen ostenditur, neque est quasi causa formalis talis remissionis, aut essentialis conditio, vt peccatum sit remissibile, vt ex dictis supra, & ex dicendis infra patebit.

Nunc ergo ex his omnibus talis potest conclusi ratio: nam remissio peccati formaliter, ac precise sumpta non dicit actionem physicam Dei ad extra, sed tantum denominationem ab actu interno Dei, cum respectu temporali ad mortalem effectum factum in homine: ergo per se, & intrinsece non requirit mutationem physicam in homine, cui sit talis remissio: ergo non est talis mutatio simpliciter necessaria ad effectum talis remissionis, quae est vera destructio peccati, seu vera translatio hominis ab statu peccati ad statum carentiae eius, qui à Doctoribus status innocentiae in bono sensu appellatur, licet non sit translatio ad statum iustitiae, sanctitatis, & amicitiae, haec enim separabilia sunt. Primum antecedens probatur, quia loquimur in casibus, in quibus non fit remissio quoad carentiam realem habitus gratiae, quia vel non supponitur talis carentia, vel non interuenit illa, & ideo tolli non oportet, vt ex dictis supra patet, imo etiam nunc remissio peccati est aliquid ultra physicam infusionem gratiae, & ultra omnem actum peccatoris: ergo remissio haec precise spectata non consistit in actione physica Dei ad extra: inde est evidens prima consequentia, quia si ex parte Dei non est actio physica, neque ex parte hominis potest esse physica mutatio, cum haec non nisi ex actione Dei esse possit: secunda item consequentia probatur, quia voluntas Dei efficax est, & sola sufficiens ad remittendum peccatum homini non resistenti per actuale peccatum, etiam si illi non cooperetur per actum contrarium.

Respondent aduersarij adducendo repugnantiam in hoc modo remittendi peccatum, quia esse in peccato nihil aliud est, inquit, quam peccasse, & peccatum non retractasse, sed ex his duobus primum non potest auferri, faciendo quod non fuerit, quia ad praeteritum non est potentia: ergo sine secundo idest sine retractione peccati, vel formali, vel virtuali, vel eminentiali, qualis est in infusione gratiae non potest auferri à peccatore status peccati, seu esse in peccato: ergo sine mutatione physica non potest ille actus auferri.

Sed contra, quia status peccati, seu esse in peccato neque formaliter, neque adaequate explicari debet per illas duas partes, scilicet commissivum, & illud non retractasse, vnde in rigore maior propositio in argumento assumpta falsa est, & ab aduersarijs nullo sufficienti testimonio, vel efficaci ratione probatur.

Nos autem probamus esse falsum, quia fieri potest vt peccatum iam commissum, non sit retractatum, sed etiam sit retractatum, & nihilominus homo maneat peccator, & sit in peccato: ergo esse in peccato non dicit illa duo formaliter. Antecedens patet de facto in homine detestante sua peccata per attritionem: & non suscipiente sacramentum.

Quaest. II. In quo consistat actus liber Dei. 337

Sacramenta, & de possibili in homine contritio; cui Deus nolle remittere peccatum; quod facere posse clarissimum est; quia contritio secundum concilium Tridentinum, *cap. de iustificat.* non est ipsa iustificatio, neque inundatio à peccato; sed solum dispositio ad hoc, ut per gratiam habitalem sanctificetur anima; ratione cuius remittatur peccatum à Deo; unde contritio; & remissio peccati duo sunt realiter distincta, ac proinde separabilia à Deo divinitus: supponamus ergo quod separantur; quia possibili absolute, ac simpliciter sine aliquo impedimento posito in actu nullum sequitur inconveniens: tunc ergo manet homo peccator; & in peccato, non obstante retractatione illius.

248 Item è contrario state possent illa duo, scilicet peccasse & non retractasse per contritionem veram, & nihilominus auferri ab homine peccatum, seu esse in peccato; nam in lege veteri, vel naturæ vere dici poterat esse in peccato includere hæc duo, commississe peccatum, & non retractasse illud per contritionem: imo etiam cum illis converti: & nihilominus non recte diceretur formaliter in illis consistere hoc quod est esse in peccato, quia videmus nunc aliquem, qui peccatum commisit; & per contritionem non retractavit; iam non esse in peccato, quia alia via remissionem illius consequutus est, utique per attritionem cum Sacramento; unde neque nunc etiam formaliter dici potest esse peccatorem, seu esse in peccato consistere formaliter in peccasse, & non retractasse saltem per attritionem supernaturalem, quia posset Deus sine tam perfecta attritione; imo sine vlla remittere peccatum de potentia absoluta, saltem per infusionem habitus.

249 Nam talis attritio, seu retractatio potest esse per actum meræ naturæ, ut patet in statu puræ naturæ, & simili actu posset nunc Deus esse contentus, si voluisset; non videtur autem verisimile actum vere naturalem esse conditionem à Deo necessariam ad effectum supernaturalem, vel inherens gratiæ vel gratuita remissionis offensæ divinæ, præcipue cum ille actus etiam nunc requiratur ut coexistens remissioni peccati; sed sufficit præcessisse ut patet in eo, qui antea attritus, postea iustificatur dormiens, vel amens: at vero attritio, quæ præterit, nullo modo abstat, vel diminuit peccatum habituale permanens, sed solum acceptione dei reliquit animam præparatam ad remissionem peccati per Sacramentum recipiendam; quam nunc præbet media gratia ex divina institutione; & posset deus illam præstare, etiam sine habitu gratiæ; ergo etiam sine illo præterito actu, cum nullam mutationem permanentem in anima fecerit quæ sit causa formalis talis remissionis, sed solum fuerit veluti quædam conditio prævia ad hoc ut Deus introducat quasi formam moralem remissionis peccati, quo destruat peccatum; sed deus potest formam, quam introducit, præcurre dispositione introducere per potentiam absolutam, sine vlla prævia dispositione, v. g. potest deus formam ignis nullo præcedente calore introducere in lignum suspendendo concursus, quo conservabat formam ligni in materia; ergo deus potest remittere peccatum sine actu peccatoris retractante peccatum per potentiam dei absolutam, qui quasi conditio prævia est ad talem remissionem.

250 Quod vero additur de retractatione eminenti, & in solo nomine consistit, quia re vera per habitum nulla sit retractatio; & est quædam petitio principij: nam hoc, quod est esse in peccato,

I. P. Tom. II.

re definitur; addendo sub distinctione tales negationes, quæ non possint auferri sine mutatione physica, & ita conficta est descriptio ex privata opinione, non vero est vel ratione privata, vel ex communi consensu, vel modo concipiendi desumpta.

SUBSECTIO XIII.

Ultimum principale argumentum ponitur.

251 **Q**uia tota ratio quare adversarij asserunt, requiri mutationem physicam intrinsecam in peccato ad condonationem, & remissionem peccati, est quia non potest dari actus voluntatis divinæ terminatus ad creaturam quicunque ille sit, sine sit remittens, sive prædestinans, cui non respondeat physica, & intrinseca mutatio in creatura, ad quam terminatur talis actus, sed ad remittendum peccatum veniale, & peccatum originale, nõ est necessaria mutatio intrinseca in peccatore, & talis remissio est decretum liberum Dei terminatum ad remittendam talem culpam: ergo iam decretum liberum Dei potest salvari sine mutatione intrinseca: De peccato originali fatetur ipse P. Vazq. qui maxime solet hoc argumentum virgere; nam ipse asserit; Deum posse tollere debitum habendi gratiam in homine peccante originaliter sine aliqua mutatione physica; ablato autem tali debito, manet solum moralitas, quæ sine mutatione physica potest tolli.

252 Minor illa quoad peccatum veniale sic probatur, quia peccatum veniale de facto remittitur sine forma naturæ suâ impossibili cum illo, utique per gratiam, & attritionem, quæ sigillatim, & simul sunt naturæ suæ composibiles cum peccato veniali; & ideo hinc colligimus manifeste, posse Deum solum facere, quod cum illis formis facere potest; tum quia sicut illæ formæ sunt de se insufficientes, ita non sunt essentialiter necessariae, tum etiam quia facta tota illa mutatione Physica adhuc peccatum veniale integrum perseverat; nisi deus velit illud remittere, ac proinde voluntas dei erit ad hoc sufficiens, si velit sola id facere, tum denique quia sicut supra argumentabar, posse deum facere cum sola gratia, vel cum sola attritione, quod potest facere cum utraque simul, quia sicut unaquæque per se est insufficientis forma, ita & utraque simul, ideoque non est difficilius Deo vincere per pauca, quam per multa Ita nunc argumentamur, sicut deus potest remittere peccatum veniale cum vna mutatione physica de se insufficiente, ita etiam posse illud remittere sine aliqua tali mutatione; quia quando causa secunda talis est, non est difficilius deo sine illa quam cum illa facere quod vult: unde probatio de remissione peccati venialis efficacior est, quam de peccato mortali, nam peccatum mortale de facto nunquam remittitur sine infusione alicuius formæ naturæ suæ impossibilis cum ipso peccato mortali, & ideo ex effectibus non possumus tam efficaciter colligere, an possit peccatum mortale de potentia absoluta remitti sine tali firma, vel omnino sine tali mutatione physica: at vero peccatum veniale de facto remittitur sine forma à natura sua impossibili cum illo solum quia deus sic voluit: ergo etiam potuit velle deus sine illa forma totaliter remittere peccatum.

253 Et ratio à priori est, quia voluntas divina propter suam infinitam eminentiam potest facere in tempore per suum actum æternum, & sine

V V muta